

حضرت آیت الله جنّتی «دام عزّه»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم؛

نتایج بررسی‌ها در خصوص موضوعات هفت‌گانه زیر، جهت استحضار تحریر می‌یابد:

موضوع اول - لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی... و ماده (۱۵۳)

قانون ارتش... و ماده (۱۷۱) قانون مقررات استخدامی سپاه...

- نظر به اینکه مفاد لایحه تقدیمی دولت، صرفاً ناظر بر مستمری‌بگیران دستگاه‌های سه‌گانه مذکور در عنوان لایحه می‌باشد، علیهذا اقدام مجلس محترم به تسری دادن حکم تبصره به «بازنشستگان کلیه صندوق‌های بازنشستگی کشور...» که در سطر پایانی تبصره، مورد تصریح قرار گرفته، به نظر از حیث متضمّن بار مالی بودن، مغایر با اصل ۷۵ قانون اساسی است.

- مضافاً اینکه در لایحه دولت، حداقل زمان برای مطالبه بازماندگان واجد شرایط، یک سال از تاریخ عدم اقدام مستمری‌بگیر مبنی بر مطالبه و دریافت حقوق خود می‌باشد، حال آنکه این مدت در مصوبه مجلس به شش ماه تقلیل داده شد. اقدام مجلس از این حیث که متضمّن افزایش هزینه عمومی است، به نظر در مغایرت با اصل مزبور خواهد بود.^۱

موضوع دوم - اصلاحیه ماده (۶) اساسنامه‌های شرکت غله و خدمات بازرگانی مناطق الی ۱۱

اقدام دولت دایر بر رعایت تشریفات تصویب اصلاحیه به عمل آمده در ماده (۶) اساسنامه‌های شرکت مزبور و استناد عمل تصویب به هیأت وزیران، به نظر در چارچوب اصل ۸۵ قانون اساسی و رافع ایراد قبلی شورای محترم نگهبان نیز می‌باشد.

^۱ توضیح: معاونین وزیر دفاع و پشتیبانی و رفاه و تأمین اجتماعی به عنوان نمایندگان دولت، در صحن علنی مجلس، بدون آنکه اشاره‌ای به منبع تأمین بار مالی داشته باشند، موافقت خود را با مصوبه کمیسیون اجتماعی اعلام نموده بودند.

موضوع سوم - لایحه موافقتنامه و معاضدت حقوقی در امور مدنی و کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری بلاروس

به نظر، مندرجات لایحه، مغایرتی با اصول قانون اساسی ندارد.

موضوع چهارم - لایحه وصول مطالبات معوق جمهوری اسلامی ایران از کشورهای سودان، تانزانیا، نیکاراگوئه، اردن و کره شمالی

۱- متن ماده واحد:

- از این حیث که اختیار مصالحه، صرفاً به وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، امور خارجه، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و نفت، به عنوان بخشی از دولت داده شده است نه به تمام دولت، به نظر علاوه بر تنافی با اصول ۷۱ و ۷۲ مغایر اصل ۱۳۹ قانون اساسی است.

- اعطای صلاحیت تأیید تصمیمات متخذه، به کمیسیون اقتصادی مجلس نیز به نظر مغایر با اصل ۱۳۹ قانون اساسی است که تصویب مجلس را معتبر می‌داند.

- با عنایت به عبارت «... به شرح ذیل...» مندرج در سطر ۶ متن ماده واحد، که حکایت از مشخص بودن وضعیت بدهی‌های کشورهای می‌باشد، به نظر عدم تعیین وضعیت بدهی کره شمالی، از حیث معین نبودن، مواجه با ابهام است.^۱

۲- صدر تبصره (۱) ذیل ماده واحد:

- با عنایت به عنوان لایحه، که مشعر بر وصول مطالبات معوق می‌باشد، به نظر واژه خریداری، چندان تناسبی با عنوان لایحه نداشته باشد.

^۱ در خصوص کشور کره شمالی، قانونی تحت عنوان: «قانون استمهال و تسطیط دیون دولت جمهوری دموکراتیک خلق کره» در مورخه ۱۳۶۵/۹/۱۶ به تصویب مجلس رسیده همانگونه که در خصوص تانزانیا نیز در سال ۱۳۷۶ قانون مشابهی مورد تصویب قرار گرفت. لکن در تبصره (۵) لایحه اخیرالتصویب، قانونگذار وجود سابقه قانونی راجع به تانزانیا را برخلاف کشور کره، مورد تصریح قرار داده، علیهذا با عنایت به اینکه مهلت قانونی عملیاتی شدن قانون راجع به کره شمالی، عملاً منقضی گردیده، به نظر، سابقه قانونی مذکور رافع ابهام راجع به کشور کره شمالی نخواهد بود.

- با عنایت به مندرجات تبصره (۱)، به نظر می‌رسد واژه تملیک باید به کلمه تملک، تغییر یابد.

۳- سطر دوم تبصره (۲)

واژه تملک به نظر باید جایگزین واژه تملیک گردد.

۴- صدر تبصره (۳)

ضمن ضرورت حذف کلمه خریداری، به نظر باید واژه تملک جایگزین کلمه تملیک گردد.

موضوع پنجم - طرح یک فوریتی تشکیل شورای عالی خانواده

۱- بند (الف) ماده واحده:

از این حیث که عبارت «سیاستگذاری و برنامه‌ریزی» بدل به هماهنگی گردیده، به نظر رافع ایراد شورای محترم نگهبان به شرح مندرج در بند (۱) نظریه شماره ۸۳/۳۰/۷۵۶۵ مورخ ۸۳/۳/۱۶ می‌باشد. لکن «هماهنگی میان نهادهای قانونی مسئول» چنانچه نهادهای قانونی مسئول اعم باشند از نهادهای زیرمجموعه قوه مجریه و دیگر قوا، در این صورت، به دلیل امکان بروز شائبه تداخل در وظایف، اصلاحیه به عمل آمده، به نظر در مغایرت با اصل ۵۷ و اصول ۵۸ و ۶۱ و بند (۷) از اصل ۱۱۰ قانون اساسی خواهد بود که «... تنظیم روابط قوای سه‌گانه» را از وظایف و اختیارات رهبر معظم انقلاب می‌داند.

۲- بند (ج) ماده واحده:

- از این حیث که عبارت «سیاستگذاری و برنامه‌ریزی» به واژه «پیشنهاد» بدل گردید، رافع ایراد قبلی شورای محترم نگهبان می‌باشد، لکن چون مشخص نمی‌باشد شورای عالی خانواده، پیشنهادات را به چه مقامی تقدیم خواهد کرد؟ موضوع از این حیث مواجه با ابهام است.

- مضافاً اینکه اگر به موجب بند (ه) ماده واحده، مقام تصویب پیشنهادات، رئیس جمهوری باشد،

با توجه به تقنینی بودن امور، اصلاحیه به عمل آمده مجلس، کماکان در مغایرت با اصل ۸۵ قانون

شماره: ۳۶۳۰

تاریخ: ۱۳۸۷/۰۳/۰۱

پیوست: ندارد

اساسی است و بنابراین ایراد قبلی شورای محترم نگهبان کماکان به قوت خود باقی خواهد بود.

۳- بند(د) ماده واحده:

توجهاً به بند(ه) که لازم الاجراء شدن مصوبات شورا را منوط به تأیید رئیس جمهوری نموده است، به نظر اصلاحیه به عمل آمده رافع دو فقره ایراد قبلی شورای محترم نگهبان باشد.

۴- بند(ه) ماده واحده:

اعضای شورای عالی خانواده، متشکل از تمامی وزیران نمی باشد تا مصوبات شورا نیازمند تأیید هیأت وزیران گردد، بلکه شورای مزبور به مثابه کمیسیون مورد اشاره در ذیل اصل ۱۳۸ می باشد که مصوبات آن پس از تأیید رئیس جمهور لازم الاجرا است، علیهذا، واژه «و یا هیأت وزیران» زائد و مستلزم حذف می باشد.

۵- بند(۴) ایراد شورای محترم نگهبان

اقدام مجلس بر اصلاح وظایف شورای عالی خانواده و پیش بینی بند(ه)، به نظر رافع ایراد قبلی می باشد.

۶- بند(۵) ایراد شورای محترم نگهبان

اقدام مجلس محترم در اصلاح به عمل آمده، به نظر مطابق با نظریه تفسیری شورای محترم نگهبان^۱ و رافع ایراد می باشد.

۷- بند(۱) اعضای شورای عالی خانواده

تعیین رئیس سازمان ملی جوانان به معاونت رئیس جمهوری، ایجاد محدودیت برای رئیس جمهور در تعیین ریاست سازمان ملی جوانان است و به نظر مغایر با اصل ۱۲۴ قانون اساسی خواهد بود.

^۱ نظر استظهاری (مشورتی) شورای نگهبان به شماره ۱۴۳۳ مورخ ۱۳۶۷/۷/۵ در پاسخ به استفسار رئیس وقت مجلس شورای اسلامی. «تعیین طریق جبران کاهش و یا تأمین هزینه، برای قابلیت یافتن طرح در مجلس شورای اسلامی لازم است.»

موضوع ششم - لایحه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

۱- سطر دوم از بند(الف) ماده(۱):

حرف «در» بعد از کلمه یا از قلم افتاده است.

۲- ذیل ماده(۴) لایحه

عبارت «و البته این امر... نمی باشد.» مشخصاً معلوم نیست، متضمن چه مطلبی بوده؟ لذا به نظر

زائد و مستلزم حذف است.

۳- ماده(۶)

از این حیث که مقام تشخیص ضرورت، معین نمی باشد، مواجه با ابهام است.

۴- سطر دوم از ماده(۹)

واگذاری تعیین ضوابط مربوط به درخواست اطلاعات، به هیأت وزیران، از حیث تقنینی بودن

به نظر مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی است.

۵- ماده(۱۰)

از این حیث که مصوبه مجلس، برخلاف بند(۱) از ماده(۱۲) لایحه پیشنهادی دولت، بدون تعیین

هزینه‌های مربوطه، متضمن اجبار مؤسسات خصوصی به انجام کار معین است به نظر در مغایرت با

بندهای (۴) و (۵) از اصل ۴۳ قانون اساسی می باشد.

۶- مواد (۱۰) و (۱۱)

دو واژه «الکترونیکی» و «بیان» به دلیل غیرفارسی بودن، مغایر با اصل ۱۵ قانون اساسی است.

۷- بند(ب) ماده(۱۸)

به نظر می رسد، قبل از کلمه «جرائم» واژه «وقوع» از قلم افتاده باشد.

۸- ماده(۱۹)

۸- عضویت افراد مندرج در بندهای (و) و (ز)، مغایر با اصول ۶۰ و ۱۳۸ قانون اساسی است.

شماره: ۳۶۳۰

تاریخ: ۱۳۸۷/۰۳/۰۱

پیوست: ندارد

۸۲- اعطای حق «نظارت کلی بر حسن اجراء» به کمیسیون، به نظر مغایر با بند(۲) اصل ۱۵۶ و اصل ۱۷۴ قانون اساسی است.

۸۳- اعطای حق «سیاستگذاری‌های لازم در عرصه اطلاع‌رسانی» به کمیسیون، از حیث تقنینی بودن، علاوه بر مغایرت با اصل ۸۵، به دلیل خروج موضوعی داشتن از حدود اختیارات کمیسیون، مغایر با اصل ۱۳۸ قانون اساسی می‌باشد.

۸۴- از این حیث که مصوبات کمیسیون، به جهت لازم‌الاجراء شدن، مقید به تأیید رئیس‌جمهور نگردیده است، مغایر با اصل ۱۳۸ قانون اساسی می‌باشد.

۸۵- از این حیث که عبارت «رفع اختلاف در چگونگی ارائه اطلاعات...» متضمن شائبه دخالت در دیگر قوا است، به نظر مغایر با اصل ۵۷ و اصول ۵۸ و ۶۱ و بند(۷) از اصل ۱۱۰ قانون اساسی خواهد بود.

۹- ماده(۲۰)

با عنایت به بند(د) ماده(۱) لایحه، مؤسسات ذی‌ربط از حیث اطلاق اعم است از مؤسسات زیرمجموعه قوه اجرائیه و سایر قوا، علیهذا، الزام تمامی مؤسسات به همکاری با کمیسیون، متضمن شائبه تداخل در کار سایر قوا و به نظر مغایر با اصول ۵۷، ۵۸ و ۶۱ قانون اساسی می‌باشد.

۱۰- ماده(۲۱)

الزام کمیسیون به ارائه گزارش به مجلس، به نظر مغایر اصول ۵۷ و ۶۰ قانون اساسی می‌باشد.

موضوع هفتم - طرح اصلاح ماده(۵) قانون تنظیم بخشی از مقررات دولت

به نظر مغایرتی با اصول قانون اساسی ندارد. / ۸۰۰۴۰

قربانعلی مه‌ری

قائم‌مقام مرکز تحقیقات

شماره: ۳۶۳۰

تاریخ: ۱۳۸۷/۰۳/۰۱

پیوست: ندارد

رونوشت:

- اعضاء معزز فقهاء و حقوقدانان شورای محترم نگهبان، جهت استحضار
- جناب آقای دکتر کدخدایی، معاون محترم اجرایی و امور انتخابات، جهت استحضار